

Önvallomásfélé

Én jó akartam lenni minden áron,
s a tisztaság volt mérőfonalam,
ezen függött a szeretettel három,
úgy hittem forrástkeltő ideálom.
S csalódtam? Nem. Már jól látom magam.

Jó hogy lehessek: voltam rossz s kevély,
s tisztán hogy éljek: önző és rideg,
s hogy szerethessem: lebuktam a mély
emberárba, hol a csöndet az éj
dagálya is csak tompán töri meg.

Csuromvizesen, piszkosan, vacogva
száritkozom most és tisztálkodom,
az én pusztámnak ember a homokja,
s tapasztalások szélvészre sodorja
magán-múltam tűnt délibábokon.

A nyelvem lóg. Az inam néha reszket.
Tüdőmmel kezd ki már az orv aszály.
De hogy más vállról emeljek keresztet,
ki kellett ásnom az élet elvesztett
titkát. S nem fáj már, amit tudni fáj.

Igen, végére jártam a végnek,
s új élet nyílt rám a végek mögött:
te is csak egy kis fodra vagy a népek,
s a sors értelme: nép lenni a népek,
s ember lenni az emberek között!
1935.

Emlékek látogatóban

„Akácvirág“

Anyámban régi hajdú-hajlam
keveredett a palócdallam
s 48 szellemével. Rosszkor.
Tövis-akácfán volt virág.
Hitt bennem. Folytatását látta.
Tompánk s Kati szerelmét áldva
lázadt, írt. Pont egy kordivat-hű
álnéven, így: „Akácvirág”.

Íróasztal is volt a házban.
S apám, füzetekkel karjában
diák dolgozatokat dicsért.
S míg lelkesedet Bleriot-ért,
minden reformért, szépért s jóért,
sorsa: torz prolisors volt. Átok. . .
Végvári, szürke és kesergő.
S színháza, mozija az erdő:
Ez volt a legolcsóbb mulatság:
séták s gyakori kirándulások.

Jármából egy értelmiségi
akkor még nem tudott kitérni.
Hiába járatta az „Est”-et,
mert dolga volt a – „honderű”.
S öröme? A kartársi szók:
dedikált disszertációk,
könyvtár-tömő szenzációk.
. . .Tövisfák alatt nincs terű.
S míg pénzért varogattál, dugva,
hogy a „társaság meg ne tudjal”,
ott hervadtál, engem vidítva.
Fájsz, Anyu! Multunk: kisszerű.

Jó volna még verssel szeretni.
Bizonyítani – nem csak hitetni,
hogy tövis-élted védte sorsom.
De sírodon már – sorsvirág.
–Tüskés fán nőttél ki, szegény,
s az illatod, azt hitted: én.
S nem élted meg. Vártad csak várva,
hogy megírom szíved szavára,
Bem apó hadnagya regényét.
Szegény Anyám, Akácvirág.

Paraszt-Robinson

Robinson fölkelt, s ökle széttörülte
csapzott haját. A nap már ragyogott.
A víz bögött, az erdő fűjt. A porban
egy mérgező gyík lábatlankodott.
Egy korty víz nem sok, lobbanásnyi láng se,
annyija sem volt, magára maradt,
de hogy legyőzze balsorsát s a fertőt,
kényszerítette a tengert s az erdőt,
hogy adjon neki tüzet és halat.

A paraszt egykor, s kis változtatással
mindig s mindmáig a szél és a nap
verdesésében harcol a rögökkel,
hogy szervtelenből szervest adjanak.
Ebgondja ő, költőktől s kutatóktól
éhen halna, ha nem gyurná a port,

de helytáll, erély és furfang feszíti,
trágyázza, tépi földjét, s kényszeríti,
teremje néki a búzát s a bort.
Így állunk, én is, népem is a parton,
egy nagy néptenger csapzott szigetén
ebgondként, magán. Körben, gyűlölet zúg
s paraszt-Robinson kedve vagyok én:
megvetni lábunk s példánkkal legyőzván
minden halált és vészt, mely fenyeget,
népeket összeédesíteni
s Európát arra kényszeríteni,
hogy adjon békét, kenyeret, helyet!

1935.

Én minden népet félték

Én minden népet félték
Álok átoknak hegyén-hátán.
S a sors? A sors sosem segít,
a Duna, mint egy hosszú sóhaj,
fogja össze kis népeit.

A szélben s a történelemben
új rend tüzes szikrája ég,
s ők hajbakapnak polgármódra,
hogyan leves, hús és főzelék.

Az én fájdalmam erre nézvést
már nem egyéni, nem magán,
sok szenvedés formált munkálva
igaz szándékom motorán:

mindnek kívánom, amit egynek,
hiszen közös a nyereség,
én minden népet félték attól,
amitől féltem az enyém.

1947.